

W tej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych na Węgrzech.

Sądy powszechne – wprowadzenie

Sądownictwo cywilne

Sądy pierwszej instancji

Sądy rejonowe (járásbíróságok) i sądy okręgowe (törvényszékek)

Wszystkie postępowania, które na mocy ustawy nie są przekazywane do sądów okręgowych, podlegają właściwości **sądów rejonowych**.

Sądy okręgowe działają jako sądy pierwszej instancji w następujących sprawach:

roszczenia z tytułu praw majątkowych, jeśli wartość przedmiotu sporu przekracza trzydzieści milionów forintów (ok. 106 000 EUR), z wyjątkiem spraw, w których takie powództwo jest wnoszone wraz z pozwem rozwodowym;

roszczenia z tytułu praw autorskich i pokrewnych oraz ochrony patentowej własności przemysłowej;

roszczenia o odszkodowanie za szkodę spowodowaną działaniem osób przy wykonywaniu przez nie władzy publicznej;

postępowania związane z umowami międzynarodowymi dotyczącymi transportu i spedycji towarów;

postępowania dotyczące wykonywania praw obywatelskich w związku z naruszeniem praw osobistych, w tym także roszczenia odszkodowawcze za szkody związane z naruszeniem tych praw, pod warunkiem że są one składane równocześnie lub w toku tych postępowań;

postępowania dotyczące stosunków prawnych związanych z papierami wartościowymi;

sprawy o zniesławienie;

niektóre określone w przepisach spory wynikające z prawa handlowego:

wnioski o uchylenie postanowienia o rejestracji spółki,

wnioski o wydanie wyroku deklaratoryjnego w przedmiocie istnienia, nieważności lub skutków prawnych umowy spółki lub statutu spółki,

wnioski o sądową kontrolę decyzji organów spółki,

postępowania między spółkami a ich członkami (byłymi członkami) lub między członkami (byłymi członkami) wynikające z członkostwa,

postępowania związane z nabyciem znacznego pakietu akcji,

postępowania dotyczące zmiany zasad dotyczących odpowiedzialności członków posiadających udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością;

niektóre postępowania związane z zarejestrowanymi podmiotami nieuznanymi za spółki:

postępowania wobec takich podmiotów wszczynane ze strony organów sprawujących nadzór lub kontrolę nad tymi podmiotami,

postępowania między takimi podmiotami a ich członkami (byłymi członkami) lub między członkami (byłymi członkami) wynikające z członkostwa;

postępowania dotyczące umów o finansowanie zawartych z dostawcami usług zdrowotnych;

wnioski o wydanie wyroków deklaratoryjnych, w przypadkach gdy wartość przedmiotu sporu przekracza wyżej określoną kwotę;

postępowania dotyczące unieważnienia niesprawiedliwych warunków umów;

roszczenia odszkodowawcze związane z prawem stron do sprawiedliwego procesu i zakończenia postępowania w rozsądnym czasie;

sprawy należące do kompetencji sądów okręgowych na mocy ustawy;

sprawa jest rozstrzygana przez sąd okręgowy, jeśli któryś ze współpowodów podlega właściwości sądu okręgowego.

Sądy drugiej instancji

Sądy okręgowe (törvényszékek): sprawy podlegające w pierwszej instancji sądom rejonowym, a także sprawy rozpatrywane przez sądy administracyjne i sądy pracy.

Sądy apelacyjne (főeljáró bíróságok): sprawy podlegające w pierwszej instancji sądom okręgowym.

Sąd Najwyższy (Kúria): sprawy przekazywane przez sądy apelacyjne. Ponadto sprawy dotyczące orzeczeń wydanych przez sądy okręgowe orzekające jako sądy pierwszej instancji, jeśli strony korzystające z zastępstwa prawnego wspólnie występują z wnioskiem o rozpatrzenie ich sprawy przez Sąd Najwyższy, pod warunkiem że podstawą apelacji jest naruszenie prawa materialnego. W przypadku roszczeń majątkowych jest to możliwe jedynie wówczas, gdy kwota będąca przedmiotem sporu przekracza 500 000 forintów (ok. 1 840 EUR).

Sąd Najwyższy rozpatruje również wnioski o kontrolę sądową (felülvizsgálati kérelem).

Skład sądów

Sąd pierwszej instancji zazwyczaj działa w **jednoosobowym składzie orzekającym (egyesbíró)**, ale w przypadkach przewidzianych prawem sąd może orzekać w **składzie trzyosobowym** złożonym z **jednego sędziego zawodowego (hivatásos bíró)** i **dwoch ławników (ülnök)**. W takim postępowaniu ławnicy mają takie same prawa i obowiązki jak sędzia zawodowy. Jednakże tylko sędziowie zawodowi mogą pełnić funkcję jednoosobowych składów orzekających (egyesbíró) i przewodniczących składów orzekających (tanácselnök).

Sądy drugiej instancji (sądy okręgowe i sądy apelacyjne) orzekają w **trzyosobowym składzie** złożonym z **trzech sędziów zawodowych**.

W procedurze **kontroli sądowej** (felülvizsgálati eljárás) w składzie Sądu Najwyższego (Kúria) zasiada **trzech** (a w niektórych przypadkach uzasadnionych złożonością sprawy – **pięciu**) **sędziów zawodowych**.

Właściwość sądów

Właściwość ogólna: co do zasady orzeka sąd właściwy ze względu na stałe miejsce zamieszkania osoby pozwanej, o ile inny sąd nie ma właściwości wyłącznej. W przepisach określono także dodatkowe zasady dotyczące właściwości sądów (np. w przypadku braku stałego miejsca zamieszkania właściwość ustala się na podstawie miejsca pobytu osoby pozwanej).

Oprócz właściwości ogólnej w przepisach rozróżnia się także szczególne rodzaje właściwości (właściwość przemienna, właściwość wyłączna).

W przypadku właściwości przemiennej, o ile nie stwierdzono właściwości wyłącznej, zamiast sądu właściwego ze względu na właściwość ogólną powód lub powódka może skierować sprawę do innego określonego przepisami sądu (np. w sprawach o ustanowienie kuratelii nad dzieckiem postępowanie może zostać wszczęte przed sądem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, a w sprawach o odszkodowanie – przed sądem właściwym ze względu na miejsce powstania szkody itp.).

Właściwość wyłączna oznacza, że postępowanie może zostać wszczęte wyłącznie przed określonym sądem.

Wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych

Sądy pierwszej instancji

Zgodnie z ogólną zasadą **sądy rejonowe** są właściwe do prowadzenia postępowań karnych.

Jednakże **sądy okręgowe** rozstrzygają między innymi w wymienionych poniżej przypadkach:

przestępstw zagrożonych karą piętnastu lat pozbawienia wolności bądź karą dożywotniego pozbawienia wolności, a także

przestępstw przeciwko państwu (rozdział X kodeksu karnego – dalej: KK);

zbrodni przeciwko ludzkości (rozdział XI KK);

zmowy w celu dokonania zabójstwa, nieumyślnego pozbawienia życia (par. 166 ust. 3 i 4 KK), zabójstwa w afekcie (par. 167 KK), uszkodzenia ciała stwarzającego poważne zagrożenie dla życia lub uszkodzenia ciała ze skutkiem śmiertelnym (par. 170 ust. 6 i ust. 7 zdanie trzecie KK), porwania (par. 175/A KK), handlu ludźmi (par. 175/B KK), przestępstw stanowiących naruszenie zasad procedur i badań medycznych oraz prawa do samostanowienia w dziedzinie medycyny (rozdział XII tytuł II KK);

przestępstw naruszających przebieg wyborów, referendów i inicjatyw obywatelskich, a także europejskiej inicjatywy obywatelskiej (par. 211 KK), niewłaściwego wykorzystania danych poufnych (rozdział XV tytuł III KK), nadużycia władzy (rozdział XV tytuł IV), naruszenia nietykalności osoby objętej ochroną międzynarodową (par. 232 KK), rozruchów w zakładach karnych (par. 246 KK), przestępstw przeciwko wymiarowi sprawiedliwości przed trybunałem międzynarodowym (par. 249/B KK), przestępstw przeciwko międzynarodowemu i krajowemu porządkowi publicznemu (rozdział XV tytuł VII i VIII KK); aktów terroryzmu (par. 261 KK), naruszenia międzynarodowych sankcji gospodarczych (par. 261/A KK), uprowadzenia statków powietrznych, pojazdów szynowych, statków morskich lub pojazdów drogowych, przeznaczonych do zbiorowego transportu pasażerów bądź towarów (par. 262 KK), przynależności do organizacji przestępczej (par. 263/C KK);

niewłaściwego użycia produktów i usług wojskowych, a także produktów podwójnego zastosowania (par. 263/B KK), wykorzystywania informacji wewnętrznych (par. 299/A KK), oszustw kapitałowych (par. 299/B KK), organizowania piramid finansowych (par. 299/C KK), prania pieniędzy (par. 303 KK); stwarzania zagrożenia publicznego skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową (par. 259 ust. 2 lit. b KK), zakłócania funkcjonowania przedsiębiorstw użyteczności publicznej skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową (par. 260 ust. 3 i 4 KK), przestępstw przeciwko systemom i danym komputerowym skutkujących wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą szkodą (par. 300/C ust. 4 lit. b) i c) KK), oszustw finansowych skutkujących wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową, a także powiązanych z tymi oszustwami zaniedbań w zakresie nadzoru lub kontroli (par. 310 ust. 4 lit. a), ust. 5 lit. a) i ust. 6; par. 310/A KK), nadużycia substytutów gotówki skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą szkodą (par. 313/C ust. 5 lit. a), par. 313/C ust. 6 KK), kradzieży o wyjątkowo dużej lub szczególnie znaczącej wartości (par. 316 ust. 6 lit. a), par. 316 ust. 7 KK), przywłaszczenia o wyjątkowo dużej lub szczególnie znaczącej wartości (par. 317 ust. 6 lit. a), par. 317 ust. 7 KK), oszustwa skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą szkodą (par. 318 ust. 6 lit. a), par. 318 ust. 7 KK), sprzeniewierzenia środków finansowych skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową (par. 319 ust. 3 lit. c) i d) KK), złego gospodarowania skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową (par. 320 ust. 2 KK), rozboju, w wyniku którego dochodzi do kradzieży o wyjątkowo dużej lub szczególnie znaczącej wartości (par. 321 ust. 4 lit. b) KK), przywłaszczenia mienia o wyjątkowo dużej lub szczególnie znaczącej wartości (par. 322 ust. 3 lit. a) KK), aktów wandalizmu powodującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą szkodę (par. 324 ust. 5, par. 324 ust. 6 KK), paserstwa o wyjątkowo dużej lub szczególnie znaczącej wartości (par. 326 ust. 5 lit. a), par. 326 ust. 6 KK), naruszenia praw autorskich lub praw pokrewnych skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową (par. 329/A ust. 3 KK) oraz naruszenia praw ochrony patentowej własności przemysłowej (par. 329/D ust. 3 KK); przestępstw podlegających prawu wojskowemu;

przestępstw komunistycznych określonych w ustawie o karalności i nieprzedawnieniu zbrodni przeciwko ludzkości oraz ściganiu niektórych przestępstw popełnionych w czasach dyktatury komunistycznej, a także przestępstw, które zgodnie z prawem międzynarodowym nie ulegają przedawnieniu.

Właściwość sądu zasadniczo określa się w zależności od obszaru na którym popełniono dany **czyn przestępny**.

W przypadku popełnienia przez osobę oskarżoną przestępstw podlegających różnym sądom sprawę rozstrzyga **sąd okręgowy**.

Sądy drugiej instancji

Sądy okręgowe: sprawy podlegające w pierwszej instancji sądom rejonowym.

Sądy apelacyjne: sprawy podlegające w pierwszej instancji sądom okręgowym.

Sąd Najwyższy (Kúria): sprawy podlegające sądom apelacyjnym, pod warunkiem że możliwe jest odwołanie od wyroku sądu apelacyjnego.

Sądy trzeciej instancji

Sądy apelacyjne: w przypadku orzeczeń wydanych w drugiej instancji przez sądy okręgowe.

Sąd Najwyższy (Kúria): w przypadku orzeczeń wydanych w drugiej instancji przez sądy apelacyjne.

Skład sądów

W przypadku przestępstw podlegających karze co najmniej ośmiu lat pozbawienia wolności **sąd rejonowy** orzeka w składzie złożonym z **jednego sędziego zawodowego i dwóch ławników**. W innych przypadkach sąd prowadzi postępowanie w **jednoosobowym składzie orzekającym**.

Sąd okręgowy, działając w pierwszej instancji, również orzeka w składzie złożonym z **jednego sędziego zawodowego i dwóch ławników**.

Sądy drugiej lub trzeciej instancji orzekają w składzie złożonym z **trzech sędziów zawodowych**. Sąd Najwyższy prowadzi postępowania w składzie złożonym z **trzech lub pięciu sędziów zawodowych**.

Powiązane linki

[Oficjalna strona internetowa węgierskiego sądownictwa](#)

Ostatnia aktualizacja: 30/10/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.